

LIBERETA'

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Dodatek k časopisu Sindikata Italijanskih Upokoјencev Spi-Cgil Fjk v slovenščini

spi.cgilfvg.it

Edizione in sloveno di Liberetà Fvg Anno 24 - Numero 1 - Maggio 2019 - Reg. Tribunale di Trieste N. 934 del 21/5/96 - Direttore responsabile Antonello Rodio - Stampa: Cronaca Fvg

ZAHTEVAMO EVROPO PRAVIC

**26. maja
oddajmo
svoj glas, da
ustavimo
uveljavljanje
populistov
(na 2. strani)**

**POKOJNINE
1. junija vsi na ulice**

**Pedretti: "Vlada nas prezira:
stopimo na ulice"**
(na 3. in 4. strani)

**PAOLO RUMIZ
Celosten intervju**

**"Italijanski
delavci
podpirajo
Evropo.
Potreben je
vzgib spomina"**
(na 4. strani)

Združena Evropa: zaščitimo skupno imetje

Ezio Medeot
(generalni tajnik Spi Cgil FJK)

No, pa so se zavedali tudi v Veliki Britaniji, morda res nekoliko prepozno: prihodnost ni zunaj evropskih meja in ni v ponovnem dviganju meja, kar bi dejansko pomenilo konec evropskih sanj – to bi bila namreč politična in gospodarska katastrofa. Samo pred nekaj dnevi smo v Bruslju skupaj s sindikati iz vse celine znova stopili na ulice za bolj pravično Evropo, tako, ki bi bila bolj pozorna do življenjskih pogojev delavcev in upokoјencev; pred nami je ključen trenutek za perspektive Unije, se pravi volitve za obnovo Evropskega parlamenta, 26. maja. Seveda smo bili do Evrope večkrat kritični, zlasti ko je podprla t.i. politiko strogosti,

ki je krizo le okrepila. In ko je bilo treba, smo vsakič opozorili na omejitve in napake Bruslja. Prepričani smo, da Evropa ne potrebuje zaščitne strategije, pač pa mora znova uveljaviti vrednote pravic – pravic posameznika in socialne države. Kakor smo zapisali v kongresnem dokumentu, združena Evropa z ekonomskega in monetarnega vidika nikakor ne more obstajati brez neke socialne kohezije. Kljub temu, da smo do Evrope kritični, nismo nikoli postavili pod vprašaj potrebe po zaščiti integracijskega procesa, ki nas je po povojni pogubi, po ustvarjanju meja in zidov privedel do Unije 28 držav – Unija je podrla meje med državami, ki so se med

seboj krvavo borile v eni izmed najbolj tragičnih in krvavih vojn v naši zgodovini. Dvainšestdeset let po rimskem sporazumu se evropska ustava trese pred suverenističnimi strankami, ki prepričujejo volivce z demagoškimi parolami. Njihov nastop zahteva našo akcijo za zaščito tega "doma", ki je več desetletij zagotavljal mir in socialno povezavo, ustvaril tkivo, ki so ga zagovorniki Evrope le s težavo sestavljali in tako uresničili sanje, ki so bile samo trem generacijam pred nami nepojmljive. Prepričujejo nas, da smo veliko boljše živeli z mejami, z liro in frankom, z marko in funti, pri tem pa povsem prezirajo, da smo v Evropi

lahko zrasli, posodobili naš gospodarski in socialni model, zagotovili prost pretok ljudem in tovarom ter prispevali k razvoju industrijskega sistema, ki razvija svoj trg z največjimi evropskimi partnerji. To še toliko bolj velja za našo deželo: bili smo periferija Italije in pred padcem zidov tudi periferija Evrope. Zidov in meja ni več: vsem je jasno, da so naše razvojne perspektive tesno povezane z našo geopolitično pozicijo, ki je danes znova v središču prometnih perspektiv med našim kontinentom in ostalim svetom. Logika t.i. kabotaže ne more biti odgovor ne tistim, ki zahtevajo varnost z zapiranjem pristani-

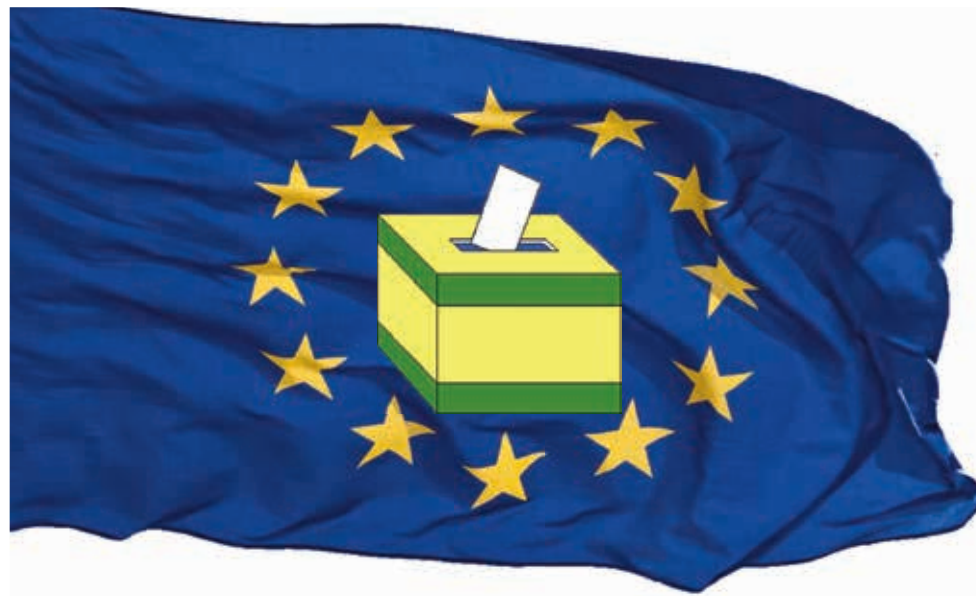
šč in meja, pa niti mladim, ki hočejo zaposlitev; zaposlitev ne bo prišla z vrha oz. preko skrbstvenih ukrepov kot je državljanski dohodek, pač pa le preko snovanja konkretnih perspektiv gospodarskega zagona. 1. junija bomo znova stopili na ulice, da bi z državno demonstracijo gluho vlado opozorili na pokojnine, davke in boj proti revščini; doslej je vlada ponudila le delne ukrepe, kot je na primer kvota 100, ali povsem neučinkovite, kot je državljanski dohodek. Naše člane zato vabimo, da se volitev udeležijo, da bi zaščitili evropsko ustavo, ki mora ostati pomembna dediščina, ki jo bo naša generacija zapustila otrokom in vnukom.

26. maj, glas za Evropo

Izvolitev novega Evropskega parlamenta v Strasbourgu je odločilna priložnost, da dokažemo nasprotovanje nacionalizmu, ki grozijo prihodnosti Unije

Od prvih evropskih volitev je minilo 40 let. Leta 1979, 22 let po uvedbi Evropske skupnosti, so prebivalci devetih držav članic imeli prvič priložnost, da so izvolili svoje predstavnike v parlament v Strasbourgu. Štiri-deset let zatem lahko prepričano zatrdimo, da je ta Evropa bolj demokratična in bolj reprezentativna, če velja, da je od tedaj parlament v Strasbourgu okrepil moči in reprezentančni vpliv, saj zaobjema 28 držav (še vedno se soočamo z neznanko Brexit) in preko pol milijarde državljanov. Vendar je danes, tik pred evropskimi volitvami 26. maja, koncept Evrope pod vprašajem: v krizi je namreč Evropa kot inštitucija, pa tudi kot ideal. Dolga leta krize so hudo načela Evropo in politiko, ki jo je slednja vodila, razkrila so omejitve in nesporazume, ki so ošibili njeno podobo in priljubljenost njenih inštitucij. Perverzna spirala, ki jo predstavljajo kriza-strogost, rast brezposelnosti – zlasti med mlajšimi – in socialnega nelagodja, pa tudi razširjen občutek strahu in nevarnosti, ki je izraz politične in gospodarske nestabilnosti, atentati, protislovja na področju zunanje politike in priseljevanja, so prav gotovo spodbudili rast proti-evropskih gibanj, desnic in suverneističnih strank. Strank, ki so se povzpele v same državne oblasti, tudi v Italiji, v Avstriji, na Finskem, na Danskem in v štirih državah višegradske skupine – na Madžarskem, Poljskem, Češkem in

ZOPERSTAVIMO SE NACIONALIZMOM IN SKRAJNI DESNICI TUDI SPI FJK NA BRUSELJSKIH ULICAH

Nacionalizem, skrajna desnica in proti-evropske stranke ne ponujajo rešitev problemov, s katerimi se danes soočamo. V to so trdno prepričani tudi sindikati Cgil, Cisl in Uil, ki so preteklega 26. aprila na povabilo Evropske konfederacije sindikatov (EKS) demonstrirali v Bruslju. Ob tej priložnosti je Evropska federacija upokojencev in starejših FERPA znova opozorila na potrebo po uvedbi evropskega zakona za pomoč nesamostojnim ljudem in za povišanje pokojnin. Na ulicah so se zbrali tudi člani Spi-Cgil Furlanije-Juljske krajine.

Slovaškem. To so stranke, ki jim je uspelo pridobiti konsenz med ljudmi čisto povsod, od Pariza do Berlina, od Grčije do Belgije. S seboj prinašajo nacionalistično in sila proti-evropsko sporočilo, s katerim vztrajajo tudi v vladi, kot na primer v Italiji. Ideja, da bi tudi v osrčju Evrope prevladale te sile, ki si prizadevajo za ponovno uvedbo meja in Evrope držav, odmeva skorajda kot grožnja, ki jo je podžgala še Brexit, ki lebdi med odlašnji in kesanjem. Da

bi bila mera polna, so poskrbeli v Nemčiji, kjer se uveljavlja skrajna desnica, ki simpatizira z neonacističnimi težnjami in se, tako kot francoski rumeni jopiči, poslužuje nasilja. Če so bile volitve leta 2014 priložnost za razmislek o ukrepih strogosti oz. za zahtevanje spremembe politik, ki so vodile v gospodarski in socialni polom, smo danes vabljeni, da se izrazimo o sami Evropski uniji. Zato je potrebno, da se jih udeležimo

vsi, ki verjamemo v vrednote demokracije, sodelovanja in miru, ki so temelj evropskega ideala. Slednjemu je uspelo podirati meje, zagotavljati prost pretok ljudem in tovorom, združiti znotraj istih inštitucij, za katere glasujemo vsi evropski državljani, sile, ki so se krvavo bile v obeh svetovnih vojnah 20. stoletja in povzročile milijone žrtev, uničenja in genocidov. Preteklost, ki je ne gre ponoviti, pač pa moramo nadaljevati z gradnjo

Evrope, ki bi lahko jamčila mir in gospodarsko kooperacijo, pa tudi zaščitila vrednote dela in pokojnin, jamčila pravice in državljansko svobodo, sprejemala in vključevala vse, ki trkajo na naša vrata v iskanju boljše prihodnosti, usklajevala vzroke rasti in razvoja z zaščito planeta, kakor to sprašujejo milijoni mladih, ki so stopili na ulice v imenu zaščite okolja. Zato se je treba volitev udeležiti in preprečiti vzpon teh, ki hočejo Evropo znova razdeliti.

EVROPSKI PARLAMENT

Neposredno je izvoljen le od leta 1979. Odloča o zakonih EU v domeni z evropskim svetom

Evropska unija je bila zasnovana leta 1957 najprej kot Evropska gospodarska skupnost (EGS) ali skupni trg na podlagi rimskega sporazuma, v Unijo pa se je preimenovala leta 1992 s podpisom pogodbe v nizozemskem Maastrichtu. Od šestih ustanovnih držav leta 1957, se pravi Italije, Nemčije, Francije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga, se je skupnost razširila na 28 članov (leta 1957 so se pridružile Danska, Irska in Združeno kraljestvo, leta 1981 Grčija, leta 1986 Španija in Portugalska, leta 1995 Avstrija, Finska in Švedska, leta 2004 Ciper, Estonija, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Češka republika, Slovaška, Slovenija in Madžarska, od leta 2007 Bolgarija in Romunija, leta 2013 pa še Hrvaška), pravzaprav 27 po Brexitu. Parlament sestavlja 751 delegatov, njihovo število pa se bo po izstopu Združenega kraljestva zmanjšalo na 705; pristojen je za sprejemanje zakonodaje EU skupaj s predstavniki vlad držav članic EU v Svetu, ki ga sestavlja po en predstavnik držav članic (izvršno funkcijo ima Komisija, člane katere imenuje Svet po predhodni odobritvi Parlamenta). Od leta 1979 so poslanci izvoljeni na neposrednih volitvah v vsej EU za dobo petih let. Sedež ima v Strasbourgu, v Franciji, vendar zaseda tudi v Bruslju, glede na to, da je ravno tam evropska prestolnica.

Italija izbira 73 poslancev za Strasbourg

V 118 občinah dežele Furlanije-Juljske krajine bodo potekale tudi upravne volitve

Evropske volitve med 23. in 26. majem bodo zaobjele približno 400 milijonov prebivalcev 27 držav članic (Velika Britanija je pri tem izvzeta). Glasovali bodo za izvolitev novih članov Evropskega parlamenta v Strasbourgu, ki bodo slednjega upravljali naslednjih pet let, se pravi do leta 2024. V Italiji in drugih 20 državah bodo volili v nedeljo, 26. maja: volišča bodo pri nas odprta med 7. in 23. uro. Volitev se lahko udeležijo italijanski državljani,

ki so dopolnili 18 let starosti. Sicer pa lahko v Italiji volijo tudi državljani iz drugih držav EU, ki so se vpisali v volilne sezname vsaj tri mesece pred volitvami.

BREXIT. Trenutno je udeležba Velike Britanije na volitvah še vedno nedorečena. Če bodo glasovali tudi v Združenem kraljestvu, bo nov Parlament, tako kot sedanj, štel 751 članov (73 mest je za italijanske poslance). Ko bo Velika Britanija uradno izstopila iz EU,

bo poslancev 705, od teh bo italijanskih 76.

KAKO VOLIMO. Glasovnica bo ena za severo-vzhodno Italijo, se pravi tudi za FJK, in bo rjave barve. Glasovali bodo za stranko in na glasovnici lahko oddali tri preference med kandidati: kdor se bo odločil za to, mora razlikovati tudi po spolu. V primeru, da bi na glasovnici izbrali le moške oz. le ženske kandidate, bo obveljalo le ime prvega oz. prve. Porazdelitev mest med stran-

kami bo določena na državni ravni s proporcionalnim sistemom in ne bodo upoštevali strank, ki niso dosegle 4% konsenza. Iz severo-vzhodnega dela (FJK, Veneto, Tridentinska Južna Tirolska in Emilia Romagna) bo v Strasbourg šlo 14 poslancev. **UPRAVNE VOLITVE.** V 118 občinah v naši deželi bodo volivci prejeli 2 glasovnici: na tisti oranžne barve bodo morali zabeležiti ime novega župana in občinskih svetnikov. Predviden je le en volilni krog,

samo v Porciji, ki šteje več kot 15 tisoč prebivalcev je predvidena balotaža (9. junija) med prvima dvema kandidatoma, če nihče od dveh ne bo presegel praga 50% glasov. Volitev se lahko udeležijo tudi državljani drugih držav EU, če so se predhodno vpisali v dodatne volilne sezname. Glede na velikost občine, bo lahko vsak oddal eno ali dve preferenci (v tem primeru različnih spolov, drugače bo obveljalo le prvo zabeleženo ime.)

INTERVJU Z GENERALNIM TAJNIKOM SPI CGIL

Pedretti: «Vlada zanemarja upokojenje»

«Starejši niso bankomat in zavod Inps ni last vlade. Evropske volitve? Ključne za našo prihodnost»

Ivan Pedretti

Zvišanje pokojnin, davki, zaščita zdravstva in vladne težnje nad zavodom Inps. Pa seveda evropske volitve 26. maja, so bile osrednja tema intervjuja z Ivanom Pedretti-jem, ki je bil letos na kongresu v Turinu potrjen za generalnega tajnika Sindikata upokojujencev Italije.

Tajnik Pedretti, upokojujenci bodo znova na ulicah 1. junija. Kateri so tokratni razlogi?

«S Fnp-Cisl in Uilp-Uil bomo na Trg del Popolo v Rimu znova povabili 16 milijonov ljudi, ki ne sprejemajo dejstva, da se vlada zanje sploh ne zmeni. Na prvem mestu so pokojnine, o katerih se veliko govori, so pa tudi druga pereča vprašanja, ki ostajajo nekoliko v zakulisju, kot so davki, nesamostojnost in pa zdravstvo, na primer.»

Začnimo pri pokojninah. Kaj se dogaja?

«Ukinitve reforme ministrice

Fornero, ki so jo med volilno kampanjo vsi obljubljali, je ostala prazna beseda. Odločili so se za kvoto 100, s čimer so nekaterim dovolili, da bi se upokojili nekoliko prej. Sicer pa je vpliv tega ukrepa precej omejen na določeno kategorijo delavcev, povečini moških, ki so zaposleni v javni upravi, pa še to zlasti v severnih deželah; za vse ostale ostajajo v veljavi prejšnji predpisi. Sindikati so ponudili nekaj predlogov za veliko radikalnejšo spremembo, za katere pa se nihče ni zmenil, pravzaprav nihče jih ni upošteval. Predlagali smo pokojnino, ki bi jamčila mlade, pa tudi neko priznanje za delo, ki ga v oskrbi izvajajo ženske.»

Spremenil se je sistem za prevrednotenje pokojnin.

«Vlada, ki zase trdi, da je vlada sprememb, je nadaljevala po isti poti, po kateri so stopali njeni predhodniki in italijanske upoko-

jence istoveti z bankomatom. Z novim mehanizmom bo vlada 3,5 milijard evrov v prihodnjih treh letih črpala naravnost iz njihovih žepov. Rekli so nam, da ne gre za velike vsote. Celo posmehovali so se iz nas, češ da smo skopuhi, samo zato, ker se s tem ukrepom nismo strinjali. Spet uravnavajo račune na koži upokojujencev, s tem denarjem pa je vlada financirala državljanski dohodek in kvoto 100. To pa še ni vse. Junija bodo morali upokojujenci vrniti del denarja, ki so ga prejeli v prvih treh mesecih leta, ker zavod Inps ni izračunal novih vsot pravočasno. Spet so ga polomili in spet bodo za to plačevali milijoni oseb, ne da bi vedeli sploh zakaj.»

Ko ste že omenili Inps: kaj se pa tam dogaja?

«Dogajajo se neverjetne in nepojmljive stvari. Nov predsednik Pasquale Tridico je kot kaže zelo naklonjen vladi. Z njim na čelu

je zavod prenehal delati v korist državljanov, kot naj bi veljalo. Opazili smo številne napake in anomalije, kot je na primer tista, da imajo upokojujence s kvoto 100 preferenčno pot pred drugimi, ki morajo čakati mesece. Tako žal ne gre: spomniti želim, da zavod Inps ni last politike, pač pa delavcev, upokojujencev in podjetij, ki ga financirajo tako, da redno plačujejo prispevke.»

Kateri so vaši predlogi glede zdravstva in nesamostojnosti?

«Prav gotovo sta to izjemno pomembni temi za življenje starejših in njihovih družin. Naša država se stara, tako da bi bilo treba korenito spremeniti javni sistem socialne države. Vse več ljudi se odreka zdravljenju, saj zdravstvo sploh ne deluje, tako, kakor bi moralo, ker so čakalne dobe daleč predolge, ker je treba poravnati t.i. tickete, vsi pa nimajo možnosti, da bi se zatekli v zasebne ordinacije. Dr-

žavni zdravstveni sistem bi bilo treba zaščititi ter hkrati spremeniti in primerno financirati, če nočemo, da se razlike v naši državi še okrepijo. Glede nesamostojnosti pa že daljša zahtevamo državni zakon, saj bo to v kratkem ne le prioriteta pač pa nujno stanje. Potrebujemo sredstva in ukrepe, da bi pomagali družinam, ki same nikakor ne zmorejo.»

Kar zadeva nesamostojnost bivate bitko tudi na evropski ravni. Bližajo se evropske volitve: kaj bi svetoval upokojujencem glede slednjih?

«Evropske volitve so ključne za našo prihodnost. Suverenost ne deluje in je nevarna, ker v globalnem gospodarskem trgu nihče se ne more uveljaviti kot posameznik. Potrebujemo socialno Evropo, ki naj bo bolj demokratična. Zanj si moramo vsi prizadevati.»

Lorenzo Rossi Doria

Notranji minister je govoril o 25. aprilu kot o tekmi med fašisti in komunisti. Navijači nogometne ekipe Lazio so na predvečer dneva osvoboditve demonstrirali na Trgu Loreto s transparentom, ki povečuje Mussolinija. Prefekti so se umikali z uradnih slovesnosti. Predsednik Vzpi-Anpi ni imel pravice do besede ravno na dan, ko bi se morala vsa Italija pokloniti spomenu na partizanski boj, na odpornišvo. Vse to ni znanstvena fantastika, pač pa se je res pripetilo. In to so le nekatere izmed zgodb, ki se vsakodnevno pojavljajo, ki vsakodnevno dovoljujejo ponoven pojav fašizma, revizionizma in vse bolj razširjene oskrunitve pomena in vrednote praznika osvoboditve.

Nič presenetljivega, glede na zadrego, s katero se desnosredinski župani in krajevni upravitelji iz leta v leto udeležujejo - kot bi šlo za nadležno nalogo - teh «zapovedanih» slovesnosti. Reakcija pa je upravičena, zlasti ko se lotevajo 25. aprila in pomena, ki ga ima ta praznik za tvoje mesto in deželo. In tako se je zgodilo v Trstu, kjer župan ni dovolil, da bi predstavnik Vzpi-Anpi spregovoril na uradni slovesnosti.

Cgil se je prepričano postavil na stran združenja partizanov. Tako kot je bil med drugim med soorganizatorji dveh antifašističnih in protirasisističnih demonstracij v Trstu (3. novembra lani in 13. aprila letos) je sindikat Cgil skupaj z združenji Vzpi-Anpi, Aned in Anppia spodbudil alternativni

shod, ki je vstop v Rižarno predvideval le po uradni slovesnosti. Sprevod je krenil izpred stadiona Grezar in udeležilo se je ga 1500 ljudi, tudi predstavnikov drugih združenj in strank (Arci, Arcigay, italijanski konzorcij za solidarnost ICS, Stranka komunistične prenov in drugi), ki so

prispeli do Rižarne - edinega koncentracijskega taborišča na italijanskih tleh, da bi se zoperstavili ponarejanju pomena 25. aprila.

Od Rima do Milana, kjer se je shoda udeležil generalni sekretar Maurizio Landini, pa tudi po ostalih trgih v državi in deželi

- v Trstu, Pordenonu, Vidmu in Gorici - je Cgil ponosno vihral svojo zastavo in tisto od Vzpi-Anpi, da bi spomnil, da sta demokracija in naša ustava (na kateri prisegajo vsi ministri naše vlade) sad partizanskega boja in osvoboditve. To je dediščina, v kateri se moramo vsi prepoznavati. In nikakor ne gre za tekmovanje med komunisti in fašisti.

Vrnimo se na ulice!

**DATECI
RETTA**

Tutti in piazza a Roma il 1° giugno

**Povišanje pokojnin, nesamostojnost, zaščita javnega zdravstva
Zahteve državne demonstracije, ki bo v Rimu 1. junija**

Po skupščinah v Padovi, Rimu in Neaplju se je začelo vzvratno odštevanje dni v pričakovanju velike državne demonstracije, ki bo 1. junija na Trgu del Popolo v Rimu, kjer se bodo zbrali državni sindikati upokojencev Cgil, Cisl in Uil, da bi protestirali proti vladi, ki se zanje sploh ne zmeni. Vlada je dokazala, da se s sindikati noče soočiti ali z njimi komunicirati, kaplja čez rob pa je bila odločitev, da ne bo usklajevanja pokojnin z rastjo življenjskih stroškov (inflacije), do katerega naj bi prišlo že 1.

januarja letos. Vlada je spet naredila korak nazaj, kar pomeni, da bo – po izračunih Spi – 5,5 milijona upokojencev doletelo znižanje pokojnine; skupno bo škoda v treh letih dosegla 3,5 milijard evrov ... Dejansko bodo izgubili 44 evrov vsi, ki prejemaajo od 1200 evrov, skoraj 1500 evrov pa tisti, ki jih prejemaajo 2000. Hudo krčenje, čeprav vlada vztraja, da gre le za drobiž in da so upokojenci skopuhi. Ob škodi še potegavščina, saj so bile pokojnine, ki jih je zavod Inps izplačal v prvih

treh mesecih v letu, izračunane na podlagi zakona, ki ga je zadnji finančni zakon ukinil ... Rezultat je ta, da bodo morali od junija (po evropskih volitvah seveda) upokojenci presežke vrniti. Številke medtem dokazujejo, da bo državljansko pokojnino, po napovedih Spi, koristilo le omejeno število oseb in nikakor ne bo rešila problema revščine. Tako kakor ne bo državljanski dohodek rešil vprašanja brezposelnosti. Med drugim ni vlada sploh mignila na področju davkov, ki

jih upokojenci plačujejo več v primerjavi z delavci, pa tudi na področju zdravstva, oskrbe in nesamostojnosti vse miruje; to so za starejše osebe in za njihove družine izredno pomembne teme, ki zahtevajo primerne ukrepe in ustrezna sredstva. Spi, Fnp in Uilp ocenjujejo, da je vlada povsem gluha na prošnje in potrebe italijanskih upokojencev, ki jih celo obtožuje, da so skopuhi, ker so konec decembra protestirali, ko jim niso dvignili pokojnin. Zato je potrebno spet na ulice.

INTERVJU

«Italija dela zahteveva Evropo»

Paolo Rumiz: «Ozračje je strupeno, vendar so mladi, ki protestirajo proti klimatskim spremembam, znak upanja. 26. maja bi potrebovali vzgib spomina»

Z Evropo se srečaš tudi daleč, kjer je sploh ne pričakuješ ... Morda gre za sanjo tistih, ki z njo ne razpolagajo. Benediktinski menihi so jo obudili v najslabšem trenutku, ko je bilo rimsko cesarstvo v razsulu in pod napadom barbarskih vdorov. Ustanovni očetje Evropske unije so si jo zamislili brez naci-fašizma. Tako je tudi moja evropskost sad obupa: zaradi ponovnega poganjanja nacionalizmov in zimskega spanja v Bruslju.» Tržaški novinar in pisatelj Paolo Rumiz je Evropi v zadnjih mesecih posvetil veliko misli. In ravno slednje so nas spodbudile k intervjuju ali morda boljše k pogovoru v luči evropskih volitev 26. maja.

Priznali ste, da je vaša evropskost sad obupa. Kaj ni to v nekakšnem protislovju? Kakor je protislovno tudi dejstvo, da Evropo danes ščitijo tudi tisti, ki so jo dolgo prej kritizirali?
«Ljubezen se rodi tudi iz pomanjkanja, ne le na podlagi tega, kar

imaš. Na koristi Evrope smo se privadili in nanje celo pozabili, danes pa se jih znova zavedamo, ko tvegamo, da nam jih odvzamemo. Sicer gre krivdo za to pripisati Evropski uniji sami, ki je premalo povedala o sebi, ki se tišči v svojem gradu in seveda ne zna pojasniti, zakaj je tako pomembno potovati brez meja in brez stalne menjave valute, potovati med ljudmi in spoznavati različne kulture.»

Morda to veliko lažje razumete vi, Tržačan, obmejni Evropejec...

«Nedvomno je za nas, ki smo živeli ob meji, to veliko lažje razumeti. Tržačan dejansko ni Italijan, saj je v njem veliko slovenskih prvin, nekaj nemškega jezika, veliko več je navajen na kompleksnosti. Nacionalna definicija zato ne zadostuje in to torej pomeni priznavanje drugačnosti, kar drugod ne obstaja. Glede Evrope, kakor sem že zapisal, je bolj prisotna ob mejah, kakor v centralnih območjih, pa tudi dejstva, ki so jo

spremenila, smo občutili veliko bolj v periferiji, ob njeni vzhodni meji, kakor pa v Milanu, Londonu ali Parizu.»

Zapisali ste, da je v evropskih koreninah, v evropski sanji tudi ideja oz. delo benediktinskih menihov. Kdo lahko danes spodbudi sanje o združenji Evropi?

«Z velikim upanjem gledam na rojstvo mladinskega gibanja, ki se posveča univerzalnim vprašanjem, kot je klimatsko. Menim, da gre še vedno za izraz le manjšine, vendar gre vseeno za manjšino, ki je dobro organizirana in se zna postaviti za nekaj, kar meni, da je pomembno. Ko sem bil nazadnje v Bruslju, je mesto zasedalo 70 tisoč mladih, ki je protestiralo proti klimatskim spremembam in so politike obtoževali inercije. Evropa je bila po mojem mnenju na trgu, z njimi, ne pa v steklenih palačah.»

Kdor demonstrira za podnebje je še manjšina, ste rekli. Kaže, da večina gleda drugam...

«Veste, zavedam se, da nekulturnost narašča in da se širijo izredno nevarni strupi, ki jih krepijo velike avtorske moči, se pravi Moskva, Peking in Washington: naučiti se moramo, da se je treba pred njimi zaščititi, zaščititi pred kapitalizmom, ki še nikoli ni bil v taki krizi. Za levico bi bila to enkratna priložnost, pa vendar tudi opozicija molči glede teh tem, kar se mi zdi strašno, neprimerno in grobo.»

Na zadnjih volilnih preizkušnjah smo bili priča naskoku populistov. Nas podoben scenarij čaka tudi 26. maja ali lahko še spremenimo nagnjenje?

«Upam, da se prebudijo zavesti in spomin. Pred desetimi leti sem splezal 40 metrov visoko, da bi dvignil italijansko zastavo v Montecchiu pri Vicenzi, se pravi v občini, kjer so bili na oblasti ligaši, ki so v zadregi gledali italijansko trikoloro, saj so še pljuvali na vse, kar je zvenelo italijansko, od Garibaldija do južnjakov.

■ Paolo Rumiz

Danes – sliši se skorajda neverjetno – zanje glasujejo tudi na jugu države. Mislim, da gre to pripisati pomanjkanju spomina v naših ljudeh. Sicer pa obstaja nenazadnje kanček upanja: to so italijanski delavci, ki ščitijo svoja delovna mesta, ki podpirajo Evropo in je nočejo izgubiti. Seveda Evropo, ki bi bila nekoliko drugačna, pa vendar Evropa.»

Riccardo De Toma